

Prowokasion-küşgüriji...

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Prowokasion-küşgüriji... PROWOKASION-KÜŞGÜRIJI...

Stambuluň basylyp alynmagy 1918-nji ýylyň 13-nji noýabrynda başlady, 1923-nji ýylyň 4-nji oktýabrynda tamamlandy.

Basybalyjylyk 1.786 gün dowam etdi.

Basybalyjylar şol wagt metjit bolan Aýasofýany näme üçin buthana öwürmedilerkä?

Sizi ýedi ýüz ýyl mundan öňki günlere äkideýin:

1200-1204-nji ýyllarda Dördünji haçly ýörişleri boldy. Rim papasy Innokentiý III mukaddes topraklaryň eýelenmegi üçin hristian katolik ynançly Ýewropany ýörişe gatnaşmaga çagyrdy. Basybalyjylykly ýörişiň esasy strategiýasy musulmanlaryň iň gowşak tarapy bolan Müsüri urup, Nil deltasyny ele geçirmek, eýelän ýerlerini hristian merkezlerine öwürbem, Ierusalime baryp ýetmekdi...

Ýola çykan hristian-katolik haçparazlar ýoluň ugrundaky hristian prawoslaw Wizantiýa imperiýasynyň paýtagty Konstantinopol/Stambuly 1203-nji ýylyň 24-nji iýunynda basyp aldy. Şäherde gaty uly talaňçylyk bolup geçdi...

Prawoslaw zenan ruhanylary zorlanlaryň, prawoslaw poplary we monahlary öldürenleriň zorluk-süteminden Aýasofýa hem ýetdik paýyny aldy. (Hatda patriarhyň kürsüsine bir jelebi oturdyp, oňa aýdym aýtdyrdylar.)

Katolik haçparazlar 200 ýyl öň prawoslaw buthanasynyň katolik buthanasyndan bölünip aýrylmagynyň köýüp ýatan aryny şeýlekin wagşylarça aldy.

Netijede haçly ýöriş ilkibaşdaky göz öňüne tutan ýolundan sowlup, Ierusalimiň ýerine Stambuly nyşanasyna mündürdi. Hristian prawoslaw Wizantiýa imperiýasy ýykyldy, ýerine katolik ynançlaryna uýýan Latyn imperiýasy guruldy.

Aýasofýa, 1204-1261-nji ýyllarda Rimiň katolik katedraly boldy.

XIII asyryň başynda Aýasofýa muny rowa gören ýewropalylar XX asyryň başynda Aýasofýa metjidine näme üçin degmedi?

Serediň:

“Men etdim, boldy” garaýşy diplomatiýanyň dili bolup bilmez.

Içerki syýasatyň hasaplary Türkiýäniň döwlet hökmündäki ornuna zyýan bermeli däl. Siriýadan Liwiýa çenli aralykda imperialistik halkany böwüsmäge jan edip durkak, Aýsofýany metjide öwürüp, “fetihçi” görnensirän bolmagyň bize näme peýdasy bar?

Taryhdan ders almak gerek...

■ KOMMUNIST DEPUTAT

Sergeý Anatolýewiç Gawrilow (1966 ý.d.)...

Russiýa Federasiýasynyň Kommunistik partiýasynyň deputaty. Ykdysatçy.

Ýalňyşmaýan bolsam, özü-de ateist-taňrytanamaz bolmaly.

Türk Howa Güýçleriniň iki sany gözegçi F-16 uçary 2015-nji ýylyň 24-nji noýabrynda Russiýanyň Howa Güýçlerine degişli "Cyxoň Цy-24" uçaryny urup düşürdi. Özem muny türk goşunynyň iň jogapkärli ýerlerine müritlelerini ýerleştiren FETÖ-nyň Türkiýe-Russiýa gatnaşyklaryny paltalamak maksatly edendigini indi bilmeýän yok. (Rus uçaryny urup düşüren pilotlar FETÖ-nyň 15-nji iýul hökümet agdarylyşygy synanşygyna gatnaşandyklary üçin tussag astyna alyndy.)

Uçaryň urulmagy bilen iki ýurduň arasynda tasdan uruş turupdy. Ýaragly Güýçler ähli goşun bölümlerine taýýarlykly ýagdaýda durmaklary barada görkezme berdi, howpsuzlyk, gorag çäreleri iň yokary derejä çykarylady.

Russiýa türk harytlaryny satyn almagy bes etdi, syýahatçylyk paketleri çäklendirildi, gaýtadan wiza düzgünini girizdiler. Türkiýeden resmi ötünje garaşandyklaryny aýtdylar...

Şol çylşyrymly günlerde Dumanyň agzasy kommunist deputat S.A.Gawrilow şeýle diýdi:

“ – Türkiýe-Russiýa gatnaşyklary durnuklylyk testinden geçýär. Şular ýaly döwürde dostana inisiatiwalar we teklipler möhüm rol oýnaýar. Aýasofýanyň prawoslaw buthanasynyň ygtyýaryna berilmegi üçin Türkiýeden dostana ädimiň ädilmegine garaşýarys!”

Görýäňizmi, özi kommunist-ateistdigine garamazdan S.A.Gawrilow Aýasofýanyň prawoslaw buthanasyna öwrülmegini tüýs ýüregi bilen isleýär! Onuň diňe şu teklibiniň özem Aýasofýanyň Russiýa üçin neneňsi manysynyň bardygyny görkezmeýärmimi näme? Russiýanyň degnasyna degjek "Aýasofýany metjide öwürme" pikiriniň näme üçin we nähili orta atylandygynyň üstünde oýlansak gowy bolmazmy?

Aýasofýa öwrülşiginiň rus uçaryny urup düşürmekden has ýiti sensassiýa döretjegini döwlet apparatynda hiç kim pikir edenokmyka?

■ NOÝABR AÝYNY ÝATLAŇ

2013-nji ýylyň noýabr aýynda nämeleriň bolup geçendigi ýadyňyza düşýärmimi?

Şol wagt premýer-ministr Erdogan bilen Fethullah Güleniň arasynda "dershana" düşünişmezligi bardy. "Zaman" gazetiniň başyny çekýän FETÖ mediýasy "bilime uly öwrülişik" diýen Erdoganyň garşysyna propopanda ýöretmäge başlady.

Elbetde, FETÖ ummasyz girdejiden we adam güýjünden mahrum galmaga kaýyl bolmazdy. Dawa gyzyşdy. Fethullah Gülen müritlerine ABŞ-dan seslendi: “Arman-ýadaman, durman öňe ýöremelisiňiz!”

"Taraf" gazetini topa girdi: “Güleni ýok etme kararyna 2004-nji ýylyň awgust aýynda Milli howpsuzlyk geňeşinde gelindi” diýen rubrikany orta oklady. Habara salgylansaň, 2004-nji ýylyň awgustyndaky Milli howpsuzlyk geňeşinde "Gülen jemagaty" garşy kabul edilen kararlaryň aşagynda premýer-ministr Erdoganyň goly bardy.

Erdogan yza tesmedi, dershanalary ýapma kanunyny Ministrler Kabinetiniň we Mejlisiniň oňaýlajakdygyny gaýtadan mälim etdi. Hut şol galmagally geçen noýabr aýynda premýer-ministriň

kömekçisi Bülent Arınç birdenkä “Aýasofýa metjit bolmalydyr” diýip, çykyş etdi!

Arınçyň syýasatyň ünsüni sowmak maksatly çykyşyny haýsy AKP-liler goldady, häkimiýeti eýeläp oturanlar açyp bir seretsinler...

Yzysüre 2013-nji ýylyň 17-25-nji dekabrynda Erdogana garşy FETÖ operasiýalary amala aşyryldy.

Ýagny:

Aýasofýa hemişe syýasatyň guraly bolup geldi, edil biziň günlerimizde bolşy ýaly! Bu meçew beriji pikiriň orta atylmagynda FETÖ-nyň eli barmy-ýokmy, hemmetaraplaýyn "oýlansalar" kem-ä bolmazdy... Şuny ýatdan çykarmaň: FETÖ – ABŞ-CIA meýilnamasynyň önümidir...

Russiýanyň çetini gyzdyrjak provokasion oýunlara aldanmaň...

Soner ÝALÇYN.

"SÖZCÜ" gazeti, 09.07.2020 ý.

Terjime eden: Guwanç MÄMİLİYEW,
Stambul uniwersitetiniň talyby. Publisistika